

Országos Rendőrfőkapitány
PAPP KÁROLY r. altábornagy

Szám:

Tárgy: alapvető jogot érintő rendőri intézkedés
elleni panasz elbírálása
Ea.:
Tel.:

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva **panaszos** által előterjesztett panaszügyében folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Panasztestület) állásfoglalásának megállapításaira – a rendőri intézkedés elleni panaszt

e l u t a s í t o m.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdés e) pontjára és (2) bekezdésére, valamint a 109. § (1) bekezdés a) pontjára – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál – a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnak címezve (1255 Budapest, Pf. 117.) – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül lehet benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 330. § (2) bekezdése, Ket. 109. § (1) bekezdése).

A határozatot kapják:

- 1) panaszos
- 2) Rendőr-főkapitányság vezetője
- 3) Független Rendészeti Panasztestület
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

Panaszos társaival együtt postai úton terjesztette elő panaszát a vele szemben foganatosított rendőri intézkedéssel szemben.

A panaszosok a közösen írt és egyenként aláírásukkal ellátott beadványukban előadták, hogy feljelentéssel szeretnének élni * ellen súlyos testi sértésért, segítségnyújtás akadályoztatásáért, garázdaságért, közösség ellenes erőszakos magatartásért, és súlyos bűncselekmény megvalósításáért.

Továbbá feljelentéssel élnek társa ellen.

Ezen kívül feljelentéssel kíván élni * ellen, aki annak ellenére, hogy a panaszos aznap orvosi igazolással rendelkezett, fenyegetőzött, hogy elő fogja vezetni, hogy ha nem jelenik meg „tanúvallomáson”. Ennek következtében az panaszost a tanúkihallgatáson erős stressz érte, beszédzavaros lett, ami azóta is fennáll. Amikor panaszos a tanúvallomását tette és rosszul volt, akkor lett volna alkalom, hogy a rendőrségi épületen belül lévő orvos, orvosi segítséget nyújtson, de * a segítségnyújtást elmulasztotta. Panaszost kikísérte az utcára, annak ellenére, hogy tudta, hogy milyen állapotban van. Három órán keresztül panaszost kényszerítette, hogy beszéljen, pedig akkor már kialakult nála a beszédzavar és az erős fejfájás. Ennek ellenére *tovább fokozta a helyzetet panaszos részéről és lehet, hogy lett egy maradandó beszédzavara, mivel azóta sem javult az egészségügyi állapota.

A panaszosok, mint sérelmet elszenvedők elmondták, hogy *-n panaszost felhívták a rendőr-főkapitányságtól, hogy jelenjen meg tanúként egy ügyben. Panaszos elmondta, hogy nem tudta, hogy milyen ügyben idézték be telefonon pénteken, tanúként. Aznap ismét felhívta panaszost *, hogy menjen be tanúként meghallgatásra, de a meghallgatása alatt sem derült ki, hogy milyen ügyről volt szó. Panaszos a meghallgatásról kapott jegyzőkönyvet, de azt tőle a rendőrök visszavették. A II. rendű panaszos vitte be panaszos orvosi papírjait a rendőrségre, azonban ennek ellenére * arról tájékoztatta, hogy ha nem jelenik meg, elővezeti.

A tanúkénti kihallgatás három órán keresztül tartott és annak során olyan stressz érte panaszost, hogy beszéde dadogóvá vált, erős fejfájásra panaszzkodott, többször sírva fakadt és az épületből kiérve összeesett és a II. rendű panaszos volt a segítségére. A II. rendű panaszos mentőért kiáltott, amikor a rendőrök körbevették őket és ekkor vették vissza a tanú meghallgatásról készült jegyzőkönyvet. A II. rendű panaszos elmondta, hogy miközben panaszosnak próbált segíteni, akkor ebben őt a rendőrök megakadályozták, először igazoltatták, az igazolványokat átadta, de továbbra is panaszos mellett térdepelt és zöldteával locsolta, mivel ez volt kéznél.

A nyakkendős rendőr, * azt mondta gúnyosan, hogy ne „cigánykodjanak” és utasította a többi rendőrt, hogy állítsák őket elő garázdaságért, mert túlkiabálnak és ekkor a III. rendű panaszos a II. rendű panaszos kérésére vizet akart vinni, de közben a II. rendű panaszos mondta neki, hogy hívjon ügyvédet * és az ismeretlen rendőr, valamint ezen kívül több rendőr is intézkedett a III. rendű panaszossal szemben, mivel az volt a céljuk, hogy a telefont el tudják tőle venni és ne tudjon ügyvédet hívni.

A II. rendű panaszos sérelmezte, hogy észrevette, hogy az irataik mellett a telefonjaik is a földön voltak, amelyekért lenyúlt, hogy ő is ügyvédet hívjon, viszont őt is elkapta négy rendőr, kicsavarták a telefont a kezéből, nekirontottak, hogy ne tudja az ügyvédet értesíteni. Ekkor hátratörték mindkét kezét, előre megbilincseltek, rávágták a motorháztetőre és bevágták a rendőrautóba, amelyet rázártak. Eközben végignézte, hogyan tiporja le a III. rendű panaszost több rendőr erőszakosan a földre. A III. rendű panaszos eközben végig

segítségért kiabált, hogy ne nyomják, mert fájdalmai vannak, mivel gerincbetegsége van. A III. rendű panaszos eközben folyamatosan segítségért kiabált az ott kívülálló emberektől is, hogy engedjék el, mert nem csinált semmit, és a rendőri intézkedésnek eleget tett és engedjék el, mert gerincferdülése van, valamint panaszosnak is kért mentőt. A II. rendű panaszosnak a rendőrautóból kellett végignéznie, hogy a nagytestű * alezredes beletérdelt a lánya derekába. Ezt panaszosnak is végig kellett néznie, hogy az amúgy is gerincferdüléssel III. rendű panaszos derekába beletérdel * alezredes. Ekkor a III. rendű panaszos nagyon felsivított, sírva jajgatott, mert nagy fájdalmat érzett. Utána a III. rendű panaszost * alezredes csoportosan rendőrtársaival végighúzták a edzőterem előtt. Ez látszik a nadrágján, a pólóján, a cipőjén is, ruhái szétszakadtak. A II. rendű panaszos előadta, hogy ezen idő alatt nem tudta, hogy mire várnak a rendőrök, de még sokáig ott voltak és ő a rendőrautóban a fejével kopogtatott neki, mivel hátra volt bilincselve a keze és többször mondta a rendőröknek, hogy volt már infarktusa és nem kap levegőt, húzzák le az ablakot. Ebben az időben *-n 28-30 fok volt, az autóban nagyon meleg volt, ennek a hőmérsékletnek a duplája. Az egyik rendőr ekkor látta, hogy a II. rendű panaszos rosszul van, így félig lehúzta az ablakot és a másik rendőr felhúzta azt, annak ellenére, hogy a II. rendű panaszos rosszul van. Amikor megérkezett a mentő panaszost is hátrabilincseltek, berakták a mentőbe. Mivel a III. rendű panaszos nem tudott lábra állni, ezért a mentőből hordágyat hoztak neki. Ezt a II. rendű panaszos sírva látta a rendőrautóból. Ismét fejével kopogtatott a rendőröknek az autóból, hogy legalább azt engedjék meg, hogy az értékeit és az autóját le tudja zárni, mivel úgy emlékszik, hogy panaszos hétfő reggel az aranyláncát a kesztyűtartóba tette. Ezt nagyon sokszor elmondta a rendőröknek, az úttesten ahol locsolta a feleségét a nagy fekete dosszié, amiben az irataikat tartják az a földön szétcsúszva volt, valamint panaszos aranykarkötője is.

Ekkor jött egy másik ismert személy, akit a II. rendű panaszos többször látott TV-ben, ekkor név szerint megszólította. A II. rendű panaszos a *-t szintén megkérte letérdepelve az utcán, hogy lezárhassa az autót és, hogy a III. rendű panaszost engedjék el, mert beteg. A II. rendű panaszosnak továbbra sem engedték meg, hogy az értékeit és az iratait biztonságosan az autóba le tudja zárni. * rászólt a rendőrökre, hogy ezt engedjék meg neki, de a II. rendű panaszos mondta, hogy hátrabilincsel kézzel ezt nem tudja megtenni. Ekkor úgy emlékszik, hogy előre bilincseltek a kezeit, kinyitotta a kesztyűtartót és kivette az aranyláncot. Utána kereste az autója kulcsát, de nem találták meg, viszont megtalálták az I. rendű felesége aranykarkötőjét az irataik mellett. * a II. rendű panaszos nyakába rakta az aranyláncát, mivel őt erre megkérte. Ekkor az ott lévő rendőrök lecírányozták és gúnyosan megjegyzéseket tettek rá, hogy díszpolgárrá avatta őt

Amikor panaszos *nek tette a tanúvallomását és rosszul lett, akkor lett volna alkalom, hogy a rendőrség épületén belül az ott lévő orvos és ápolónők segítséget nyújtsanak, de a rendőr a segítségnyújtást elmulasztotta pedig egy pár lépésre lett volna a folyosón az orvos. Ezt a II. rendű panaszos onnan tudja, hogy őt ez az orvos vizsgálta meg, mivel ő is rosszul volt és az ottani rendőrség épületében az orvos adott neki szívritmus szabályzót. Ezt követően vitték el a fogdára, személyi szabadságától megfosztották, többször kigúnyolták és „lecírányozták”. Ennek ellenére kísérte ki *nő a rendőri épület előtti járdára. *felelős panaszos beszédzavaráért, mert túlstresszelte annak ellenére, hogy panaszos többször jelezte, erős fejfájása van. Valamint *látta és hallotta, észlelte panaszos beszédzavarát, ennek ellenére a tanúvallomás befejező mondatait ő fejezte be panaszos helyett.

A II. rendű panaszos elmondta, hogy a III. rendű panaszost kérte, hogy hívja fel az ügyvédjüket és tájékoztassa a történekről és hozzon vizet panaszosnak. Amikor a rendőrök meghallották, hogy az ügyvédjüket akarják hívni, a III. rendű panaszosnak a telefonját oly módon vették el, hogy kicsavarták a karját és a kezéből kitépték a telefonját, majd körbefogták és a földre tiporták, megütötték és megbilincseltek. Erről láttelelet készült.

A III. rendű panaszos elmondta, hogy csak vízért ment és az erőszakos rendőri intézkedés során azért kiabált, mert gerincbetegsége miatt nem mindegy, hogy hogyan fogják meg és félt, hogy a földre fektetése során nagyobb sérülést fog szenvedni, mivel eltörhet a gerince, mert nagyfokú gerincferdülés miatt szóba jött a műtéti beavatkozás lehetősége is. De ezt a figyelmeztetést, tájékoztatást nem vette figyelembe * és a III. rendű panaszos derekába beletérdelt és keresztcsontját erőszakosan eltörte, amelyet egyébként a láttelelet igazol.

A rendőri intézkedés agresszivitása folytatódott, mert a kórházi vizsgálatot követően az ismeretlen rendőr erőszakkal el akarta venni az ambuláns lapot. Amíg a kórházban volt az I. és a III. rendű panaszos, fel akarták hívni az ügyvédjüket, de a rendőrök ezt nem engedték nekik, azt mondták, hogy rendőri intézkedés alatt állnak. Ekkor már nem volt rendőri intézkedés, de félrevezetve ezt mondták nekik. A III. rendű panaszos kezét a rendőrök erőszakosan megfogták, az egyik erőszakosan megfogta a csuklóját, kicsavarta a kezét olyan erővel, mintha el akarná törni a panaszos kezét. Ekkor egy kis szobában volt és az ablakon rács volt és félt, hogy meg fogják verni ezért kérte, hogy menjenek ki a folyosóra, de a kérése mind hiába volt, hiszen erőszakosan bezárták az ajtót. A III. rendű panaszos félelmében rögtönzött és arra hivatkozott, hogy személyi szabadságától megfosztják és kérte, hogy ezt ne tegyék. Többször kihangsúlyozta, hogy mindenkinek, aki törvényesen tartózkodik Magyarország területén joga van a szabad mozgáshoz és tartózkodási helye szabad megválasztásához. Ez a hivatkozás arra volt jó, hogy elérje, hogy a rendőrök kinyissák az ajtót. A III. rendű panaszos félt az ismételt veréstől és szeretne volna, hogy a kórházban tartózkodó személyek is lássák a történeteket. Valamint már főbiájára is hivatkozva könyörgött a rendőrnek, hogy maradjon nyitva az ajtó és ne zárják őt be. Az ismeretlen rendőr folyamatosan agresszíven ordibált a III. rendű panaszosra és panaszosra és azzal fenyegette őket, hogy elmeagyógyintézetbe kerülnek. Ezzel az egyik ápoló is fenyegette őket, aki egyébként a rendőr barátja volt. Mivel panaszos beszédzavarral küszködött emiatt őt többször lebolondozták.

A panaszosok előadták, hogy alapvető emberi jogukat és emberi méltóságukat szó szerint a földre tiporták, esélyük sem volt az alapvető jogaik érvényesítéséhez a rendőri intézkedés során. Megfosztották őket az ügyvédi képvisellettől, pedig jogukban állt volna ügyvédet hívni. Erős diszkrimináció érte őket, ugyanis a rendőr az intézkedés során többször lecírányozta őket. Emellett végig kellett nézni, ahogy a három panaszost egymás szemé láttára bántalmazzák. A III. rendű panaszos előadta, hogy nem tudott járni és hordágyon volt, ennek ellenére mégis hátra volt a keze bilincselve.

A rendőri intézkedés ellen panasszal kívánnak élni, de félnek a Rendőrségtől, mert úgy érzik, hogy az egész családjukat jogi hátrány érte, félnek és rettegnek attól, hogy nem kapnák meg a tisztességes eljárást az ügyvel kapcsolatban. Úgy érzik, hogy roma származásuk miatt bántak így velük a rendőrök és a III. rendű panaszost ezért érte erőszakos rendőri intézkedés * alezredes rendőri erőszakos beavatkozásával.

A panaszbeadványukhoz orvosi látteleleteket is csatoltak.

Az I. rendőr panaszos a vele szemben fogatosított rendőri intézkedéssel kapcsolatban az alábbiakat sérelmezte:

1. az intézkedő rendőrök elleni feljelentés megfogalmazása, a büntetőjogi felelősségük megállapítása,
2. a mentők értesítésének hiánya,
3. bilincselés,
4. az egészségügyi állapotának figyelmen kívül hagyása.

A Panasztestület hivatkozott állásfoglalása szerint arra a megállapításra jutott, hogy panaszossal szemben kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában foganatosítottak biztonsági intézkedést, így nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga. Panaszos bilincselése kapcsán a Panasztestület a jogszabályi felhatalmazást nélkülöző bilincselés vonatkozásában a panaszos emberi méltósághoz való jogának a sérelmét állapította meg. Panaszos által sérelmezettek tekintetében a Panasztestület úgy foglalt állást, hogy a rendőrség tudta azt, hogy a panaszos milyen egészségügyi állapotban van és erre figyelemmel intézkedtek vele szemben az információ kiderülését követően, ezért a panaszos emberi méltósághoz való joga nem sérült.

A Panasztestület megítélése szerint az alapjogsértés elérte a súlyosság azon fokát, amely indokoltá tette a panasz megküldését az országos rendőrfőkapitánynak.

Az Rtv. 92. § (1) bekezdés b) pontja ba) alpontja szerint a Panasztestület által lefolytatott vizsgálatot követően – súlyos alapjogsérelem esetén – a panaszt az országos rendőrfőkapitány bírálja el.

II.

A Ket. 50. § (1) bekezdésében foglalt tényállás tisztázási kötelezettségének keretében a hatóság az alábbi bizonyítási eszközöket szerezte be:

- panaszbeadvány;
- panaszos orvosi vizsgálatáról készült zárójelentés;
- rendőri jelentés;
- panaszossal szemben végrehajtott biztonsági intézkedésről és alkalmazott kényszerítő eszközről szóló jelentés, valamint a parancsnoki vélemény és kivizsgálás a biztonsági intézkedés végrehajtásáról/ kényszerítő eszköz alkalmazásáról;
- feljegyzés;
- rendőri jelentések;
- összefoglaló jelentés;
- Központi Nyomozó Főügyészség határozata.
-

III.

A lefolytatott közigazgatási hatósági eljárás során a panaszos által előterjesztett panaszban megfogalmazott állításokat alátámasztó további bizonyítási indítványt, egyéb nyilatkozatot, illetőleg bizonyítékot a hatóság részére nem szolgáltatott. Az eljárás során – az intézkedő rendőrök által tett jelentésekben foglalt nyilatkozatokon túl – egyéb bizonyíték nem merült fel, ugyanakkor a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján eleget lehetett tenni a Ket. 50. § (1) bekezdésben előírt tényállás tisztázási kötelezettségnek.

Ezek alapján a Pp. 195. § (1) bekezdés szerint a rendőri jelentés közokirati jellegére tekintettel, az abban foglalt tények ellenkezőjére vonatkozó bizonyíték hiányában, döntésem meghozatalánál a rendőri jelentésekben foglaltakat vettem alapul. Ezen álláspontom kialakításánál figyelemmel voltam több korábbi bírósági ítéletre és döntésre is. (1/2004. Büntető jogegységi határozat, BH2009. 230, Egri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 9.K.27.173./2013/7. számú ítélete.)

IV.

A tényállás teljes körű tisztázása szempontjából kiemelt jelentőséggel bírnak a panaszosal szemben történt intézkedés alább részletezett előzményei, amelyek a II. részben említett bizonyítási eszközök alapján kerültek megállapításra.

Az intézkedő rendőr a Tevékenység-irányítási Központ (továbbiakban: TIK) utasítására jelent meg Helyszínen a megyei rendőr-főkapitányság (továbbiakban: MRFK) épülete előtt, mert ott egy személy ordított, garázda magatartást tanúsított. A helyszínen azt tapasztalta, hogy a III. rendű panaszos panaszos és a II. rendű panaszos társaságában állt és ordítottak. Azt ordították az MRFK irányába, hogy „nézzétek mit csináltak a feleséggel, tönkre tették a feleséget, hívjatok neki egy mentőt”. Amikor a rendőr a helyszínre ért társaival, akkor mindhárom személyt már megpróbálták más kollégák intézkedés alá vonni. Ezen kollégák közül a panaszban említett a rendőr a III. rendű panaszost csak többszöri felszólításra tudta igazolni és azt is csak a II. rendű panaszos kérésére, aki a felszólításnak eleget téve igazolta magát. A helyszínen megállapítást nyert, hogy a II. rendű panaszos a III. rendű panaszos édesapja. A helyszínen a rendőrök közölték az intézkedés okát és célját, vagyis azt, hogy garázdaság szabálysértést követtek el, amiért őket előállítják a Rendőrkapitányságra, mivel velük szemben az eljárás azonnal lefolytatható. Erre a III. rendű panaszos közölte, hogy akkor hívja az ügyvédjét. A rendőrök tájékoztatták, hogy az intézkedés ideje alatt nem telefonálhat, azonban a III. rendű panaszos ezen rendőri kijelentéssel nem foglalkozott, és folytatta a beszélgetést. A rendőr ekkor a „Törvény nevében!” szavak előrebocsátásával felszólította a tevékenysége abbahagyására, aminek nem tett eleget, annak ellenére sem, hogy a rendőr kényszerítő eszköz alkalmazását helyezte kilátásba. Ahogy a rendőr közeledett a III. rendű panaszoshoz, az futásnak eredt, miközben a telefonját a fülénél tartotta. A III. rendű panaszos csak néhány métert tudott megtenni, mivel a kondicionáló terem bejáratánál utolérték. * megfogta a III. rendű panaszos bal karját és így akadályozta meg a további menekülésben. Ezt követően r. ftörm. is odaért és a másik karját is megfogva akadályozta meg az ellenállást. A III. rendű panaszos folyamatosan próbálta a karját a fogásból kihúzni, ezért a rendőr a tanult fogásokkal térdelő helyzetbe kényszerítette és kezeit hátra helyzetben bilincselte meg. Ekkor a III. rendű panaszos aktív ellenállása passzívvá változott és térdelő helyzetből fenekével, külső behatás nélkül, saját elhatározásából a murvás talajra huppant és ülve várakozott tovább. Ekkor a rendőr fel kívánta állítani és a többi kollégához kísélni, de a III. rendű panaszos közölte, hogy neki súlyos gerincferdülése van, és ha rosszul mozdul, akkor elpattan a gerince, ezért ellátást kért, mert fáj a háta.

A mentő a helyszínre * perckor érkezett meg, mentőápoló vezetésével. Az időközben a helyszínre érkező mentők a III. rendű panaszost a hordágyra fektették. Ugyanaz a mentő szállította el az I. és III. rendű panaszost, aki egyébként a III. rendű panaszos édesanyja. Panaszos rosszul lett és lefeküdt az aszfaltra. A rendőr kérdéseket tett fel neki, azonban azokra válaszolni nem tudott és zavartan viselkedett, ezért a rendőr mentőt hívott. Panaszos a mentőszolgálat munkatársát meglátva nem akarta alávetni magát az egészségügyi ellátásnak. mentőápoló panaszos viselkedését zavartnak látta és egészségügyi ellátását indokoltnak tartotta, így közölte, hogy ellátása céljából beszállítja őt a kórházba. Ezt követően panaszos ismételen nem volt hajlandó alávetni magát az egészségügyi ellátásnak, ezért panaszost a rendőr megbilincselte, majd beültette a mentőautóba. A kényszerítő eszköz alkalmazása során sérülése nem keletkezett. A rendőr karhatalmi segítséget nyújtott a panaszos kórházba szállításához.

A mentő gépkocsiban a III. rendű panaszos kezeit a rendőr. hátra helyzetből előre helyzetbe bilincselte át. A kórházban az ügyeletes orvos megállapította, hogy a III. rendű panaszosnak nyolc napon túl gyógyuló keresztcsont törése van. A III. rendű panaszosal szemben az eljárás azonnal lefolytatható lett volna, de az orvos azt közölte, hogy ő nem írja alá az előzetes orvosi

véleményre, hogy a személy fogdában elhelyezhető-e avagy sem. A rendőr ezen körülmények miatt elállt a III. rendű panaszos előállításától, majd a kórházban * óra * perckor szabadon bocsátotta.

A helyszínen a II. rendű panaszost többször, a „Törvény nevében!” szavak előrebocsátásával szólította fel a rendőr a garázda magatartás abbahagyására, ami eredményre nem vezetett. Mivel a panaszos nem tett eleget a felszólításnak, tovább folytatta a kiabálást, ordítózást, az agresszív magatartást, ezért a rendőr közölte vele, hogy garázdaság szabálysértést követ el, ami elzárással sújtható, valamint vele szemben az eljárás azonnal lefolytatható, ezért a Rendőrkapitányságra előállítja, amelyet a panaszos tudomásul vett, de a szabálysértés tényét nem ismerte el. Az intézkedő rendőr a II. rendű panaszossal szemben bilincset és testi kényszert alkalmazott, hiszen a felszólításnak nem tett eleget, passzívan ellenállt, a karját megfeszítette. A rendőr a testi kényszer alkalmazása során a kezeit a tanult módon hátra csavarta és a kezeit a háta mögé bilincselte. A II. rendű panaszossal szemben alkalmazott bilincs sérülést nem okozott. A II. rendű panaszos az előállító helyiségben rosszul éreztette magát, valamint mellkasi fájdalomra panaszkodott, ezért mentőt hívtak hozzá, majd a mentő a kórházba szállította további vizsgálatok elvégzése érdekében. Az esetről külön feljelentés készült, az előállítás idejéről szóló igazolást és az előállítás okáról szóló tájékoztatót a II. rendű panaszos számára kiadták.

V.

A rendőri intézkedés elleni panaszok vizsgálata során az alábbiak kerültek megállapításra.

1. Az intézkedő rendőrök elleni feljelentés megfogalmazása, a büntetőjogi felelősségük megállapítása

Az Rtv. 92. § (1) bekezdése szerint ezen eljárásban azon rendőri intézkedések és mulasztások vizsgálatára rendelkezem hatáskörrel, amelyek az Rtv. IV., V., VI. fejezetek alkalmazásával összefüggésben merülnek fel.

Ennek megfelelően:

- a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen az intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség),
- a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen az igazoltatás, ruházat- csomagjármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés)
- kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen a testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás), tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A panaszosok a beadványukat, mint feljelentést terjesztették elő, amelyben kérelmezték, hogy kerüljön megállapításra a különféle bűncselekmények tekintetében a rendőrök büntetőjogi felelőssége.

Az Rtv. által a hatáskörökre vonatkozó szabályokra tekintettel megállapítható, hogy büntetőeljárás lefolytatása, és a rendőrök felelősségre vonása ezen eljárásban nem végezhető el, hiszen a hatásköri szabályok nem jogosítanak fel arra. A sértett sérelmére elkövetett bűncselekmények elkövetésére vonatkozó gyanú alapján büntetőeljárás lefolytatására büntető bíróság jogosult, valamint a feltételezett elkövetők esetleges büntetőjogi felelősségének a megállapítására a büntető bíróság rendelkezik hatáskörrel.

A fentiekben kifejtettek alapján a közigazgatási eljárás nem jogosult, a panaszosok feljelentésében foglaltak kivizsgálására, így büntetőeljárás indítására, lefolytatására, és a panaszosok által elkövetőként megnevezettek felelősségre vonására sem.

Ugyanakkor az is megállapítható, hogy a Központi Nyomozó Főügyészség Regionális Osztálya a határozatában a feljelentést elutasította.

2. A mentők értesítésének hiánya

Az Rtv. 2. § (1) bekezdése szerint „A rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.”

Az Rtv. 37. § szerint „A rendőr az önveszélyes állapot vagy a személyeket, illetőleg az anyagi javakat közvetlenül fenyegető veszélyhelyzet megszüntetése érdekében

a) megteszi a veszélyhelyzet elhárításához, megszüntetéséhez haladéktalanul szükséges, a feladatkörébe tartozó intézkedéseket;

b) intézkedik az önmagát vagy más veszélyeztető állapotban lévő személy orvosi vizsgálatára, és közreműködik az egészségügyi intézetbe történő szállításában;

c) intézkedik az öngyilkosság lehetőség szerinti megakadályozására;

d) közterületen vagy nyilvános helyen - ha az élet vagy a testi épség védelme megkívánja - intézkedik a magatehetetlen, önkívületben lévő, illetve erősen ittas vagy bódult személynek a lakására vagy kijózanító állomásra, egészségügyi intézetbe kíséréséről, illetőleg szállíttatásáról;

e) területet lezárhat, és megakadályozhatja, hogy oda bárki belépjen vagy onnan távozzék, illetőleg az ott tartózkodókat távozásra kötelezheti.”

A Szolgálati Szabályzat 10. § (1) és (2) bekezdése alapján „A rendőr az önveszélyes állapot vagy a személyeket, illetve az anyagi javakat közvetlenül fenyegető veszélyhelyzet észlelése esetén - az Rtv. 37. §-ában meghatározott intézkedések végrehajtása során - a helyszínen

a) tájékozódik, azonnali elsődleges jelentést tesz, az esemény jellegétől függően a veszély elhárításában közreműködni kötelezettek riasztja,

b) gondoskodik az életmentésről és az elsősegélynyújtásról,

c) intézkedik a vagyonmentésre és a további károk megelőzésére,

d) jelentést tesz, szükség esetén újabb erőket és eszközöket igényel, valamint javaslatot tesz további intézkedések megtételére,

e) intézkedik a bűncselekmények megelőzésére és a veszélyhelyzettel összefüggő bűncselekmények felderítésére,

f) tájékoztatást ad a szolgálati elöljáró utasítása szerint, valamint

g) intézkedik a közrendet zavaró cselekmények megszüntetésére, az illetéktelenek távoltartására, a közúti forgalom esetleges elterelésére, szükség esetén a személyek elszállítására, az állatok elterelésére.

(2) Biztonsági intézkedés keretében terület lezárására kell intézkedni

a) természeti vagy ipari katasztrófa, valamint annak veszélye esetén,

b) tüzeset, műszaki mentés helyszínén,

c) bűncselekmény, közlekedési és egyéb baleset esetén,

d) súlyos fertőző betegség, talált sugárzó anyag, robbanóanyag, robbantással történő fenyegetés esetén, valamint

e) terrortámadás veszélye vagy terrorcselekmény esetén.”

A panaszosok azt kifogásolták, hogy a rendőrség nem érzékelte azt, hogy panaszos rosszul van, és orvosi ellátásra szorul. A II. és III. rendű panaszos többször kérte a rendőröket, hogy hívjanak panaszoshoz mentőt, de álláspontjuk szerint ez nem történt meg, így panaszos emberi jogai sérelmet szenvedtek, mivel a rendőrség elmulasztotta biztonsági intézkedés végrehajtását.

A rendőrségi iratok alapján megállapítható, hogy a helyszínre érkező rendőr a TIK-en keresztül intézkedett a mentő helyszínre rendelése iránt. A rendőr észlelése szerint panaszos zavart volt, így az őt meghallgató rendőr indokoltnak tartotta azt, hogy mentő iránt intézkedjen. A mentőápolóval rendelkező mentő gépjármű * óra * perckor jelent meg a helyszínen és rögtön megvizsgálta panaszost, aki tekintetében megállapította, hogy további vizsgálatok elvégzése érdekében indokolt a kórházba szállítása. Így a rendőrség tájékoztatása szerint panaszossal szemben az Rtv. 37. § b) pontja alapján foganatosítottak * óra * perc és * óra * perc között biztonsági intézkedést.

A panasz fentiek szerint alaptalan.

3. Bilincselés

Az Rtv. 2. § (1) bekezdés szerint *„A rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyónbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.”*

Az Rtv. 48. §-a alapján *„A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy*

- a) önkárosításának megakadályozására,*
- b) támadásának megakadályozására,*
- c) szökésének megakadályozására,*
- d) ellenszegülésének megtörésére.*

A Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdés értelmében *„A bilincs alkalmazása kizárólag az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben, a kényszerítő eszköz alkalmazásának az Rtv.-ben és az e rendeletben meghatározott követelményei teljesülése esetén, különösen azzal szemben lehet indokolt,*

a) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető,”

A Szolgálati Szabályzat 39. § (2) bekezdése szerint *„Az intézkedés alá vont személy magatartása szempontjából a rendőr az alábbiak szerint tesz különbséget:*

a) passzív ellenszegülést tanúsító személy, aki a rendőri intézkedés során a számára jogszerűen adott rendőri utasításokat nem hajtja végre, de tevőleges ellenszegülést nem mutat,

b) aktív ellenszegülést tanúsító személy, aki nem veti magát alá a jogszerű rendőri intézkedésnek, magatartásával fizikai erő kifejtés útján is igyekszik azt megakadályozni,

c) támadó magatartást tanúsító személy, aki az intézkedő rendőrre, valamint a támogatására vagy védelmére kelt személyre rátámad.”

(3) A kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a következő sorrendben meg kell előznie:

a) a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, valamint

b) a figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.”

A Szolgálati Szabályzat 41. § (6) bekezdés a) pontja szerint „A bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy

a) a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha

aa) a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadástól, valamint szökéstől,

ab) az érintett személy szállítása, átkísérése nem az arra a célra kialakított járműben történik,

ac) az érintett személyt a rendőr egyedül állítja elő,”

A (7) bekezdés alapján „A rendőr az intézkedés alá vont személyt fekvő helyzetben, fálnak vagy más tárgynak nyomva megbilincselheti, ha azt a személy aktív ellenszegülése, támadása, erőszakos magatartása vagy ezek kialakulásának megelőzése szükségessé teszi.”

Panaszos sérelmezte, hogy annak ellenére bilincselték meg a rendőrök, hogy rosszul volt.

A Panasztestület véleménye szerint panaszos bilincseléséhez nem volt meg a rendőrség részéről a kellő jogszabályi felhatalmazás, hiszen a kényszerítő eszköz kiválasztása kapcsán nem tartották be az arányosság és fokozatosság elvét. Véleménye szerint a jogszabályi alapot nélkülöző bilincselés kapcsán súlyosan sérült panaszos emberi méltóságához való joga.

A panasztestület állásfoglalásával nem értek egyet.

A rendőrség elmondása szerint, amikor a helyszínre megérkező rendőr azt tapasztalta, hogy panaszos a földön ül, akkor azonnal elkezdte meghallgatni, nyilatkoztatni, de panaszos érdemben nem tudott a rendőr által feltett kérdésekre reagálni, zavart volt, összefüggéstelenül beszélt. Erre tekintettel a rendőr mentőt hívott hozzá. A helyszínre megérkező mentőápoló a panaszost miután megvizsgálta úgy nyilatkozott, hogy további orvosi vizsgálatot, ellátást igényel a panaszos, így feltétlenül be kell szállítani őt a kórházba. A panaszos továbbra is zavart volt és a rendőr tudára adta, hogy nem akarja azt, hogy őt beszállítsák a kórházba. Erre tekintettel a rendőr úgy határozott, hogy mivel a panaszos ellenszegült a rendőri utasításnak, nem kívánt a mentőbe szállni és nem akarta, hogy őt beszállítsák a kórházba, ezért az Rtv. 48. § d) pontja alapján megbilincselte a panaszost. A bilincs * óra * perc és * óra * perc között kezeinek hátra helyzetben történő bilincselésével addig volt panaszoson, amíg bevitték a kórházba.

A bilincs fizikai jellemzőinél fogva – a testi kényszerhez hasonlóan, szakszerűen felhelyezve – arra alkalmas, hogy a megbilincselte személy nem kívánt mozgását lehetetlenné tegye. Amíg a testi kényszerrel akár az intézkedés alá vont személy teljes testét kontrollálni lehet, addig a kezek megbilincselése csak a kezek szabad mozgását gátolja meg, sok esetben továbbra is szükséges az illető kísérése, megfogása.

Az akarathajlító hatás, a személyes szabadság korlátozásának mértéke tekintetében tehát megállapítható, hogy a bilincselés alkalmazása koránt sem jelent fizikailag nagyobb mértékű korlátozást. A testi kényszer a rendőr fizikai képességeit és figyelmét jellemzően nagymértékben, akár teljes mértékben leköti. A bilincs alkalmazásával a rendőr a helyszíni intézkedése során fizikai erejét és figyelmét egyaránt nagyobb mértékben oszthatja meg, hiszen a nem kívánt mozgást nem a rendőr, hanem a bilincs akadályozza. Ez utóbbi úgy az intézkedés biztonsága, mint a tágabb környezet, végső soron a közrend szempontjából is kedvezőbb intézkedési helyzetet jelent, hiszen sok esetben az intézkedés nem elszigetelten, hanem más, esetlegesen az intézkedéssel egyet nem értő, barátságtalan csoport jelenlétében

zajlik, ahol az intézkedés alá vont személy ellenszegülésének megtörése és annak fenntartása, valamint a csoport figyelemmel kísérése egyszerre szükséges.

A Szolgálati Szabályzat hivatkozott rendelkezése értelmében a bilincs különösen akkor alkalmazható, ha a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülés testi kényszerrel nem törhető meg. A testi kényszer akarathajlító jellegére tekintettel fogalmilag feltétlenül az ellenszegülő magatartás megszűnését eredményezi, ez ugyanakkor nem jelenti az ellenszegülés megtörését is, azaz az ellenszegülési szándéktól való elállást, ezért a testi kényszer megszüntetésekor az intézkedés alá vont személy további aktív ellenszegülést tanúsíthat. Erre tekintettel a bilincs alkalmazása a testi kényszert kiváltva a további ellenszegülő magatartás megakadályozására hivatott. A testi kényszerrel lefogott személy esetében azt, hogy csupán ellenszegülő magatartása kényszerű megszűnéséről, avagy az ellenszegülés megtöréséről (szándéktól való elállásról) van-e szó, alapvetően tudati, érzelmi kérdésként, egzakt módon eldönteni, tehát az érintett jövőbeni szándékára vonatkozóan biztos következtetést levonni sem a helyszínen, sem a későbbiek során nem lehet.

A bilincselés az ellenszegülés a megtörése céljából került foganatosításra, vagyis annak érdekében, hogy a panaszos beszálljon a mentőbe és a mentő őt elszállítsa a kórházba.

A fentiek alapján a panasz alaptalan.

4. Az egészségügyi állapot figyelmen kívül hagyása

Az Rtv. 2. §-a szerint „A rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.”

A Rtv. 18. § (2) bekezdése szerint „A rendőrség gondoskodik a fogvatartott elhelyezéséről, a fogvatartás miatt bekövetkező egészségkárosodás megelőzéséhez szükséges ellátásáról.”

Panaszos kifogásolta, hogy a rendőrök az intézkedés során kifejezett felhívása ellenére nem vették figyelembe az egészségügyi állapotát, nevezetesen, hogy ájulás közeli állapotban volt.

A rendőri jelentés szerint panaszos állapotára figyelemmel, testi épségének és egészségnek megóvása érdekében azonnal mentőt hívtak. Ennek ellenére, amikor a mentőápoló megvizsgálta, akkor a panaszos jelezte, hogy nem akar bemenni a kórházba és nem igényel orvosi ellátást.

Megállapítható, hogy a rendőrök a panaszos állításával ellentétben tudtak a panaszos egészségügyi állapotáról, és erre figyelemmel határoztak a biztonsági intézkedés felől.

A fentiek alapján a panasz alaptalan.

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

Hatasköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdése, illetve a 93/A. § (6) és (7) bekezdésein alapul.

Döntésem az alábbi jogszabályokon alapul:

- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 195. § (1) és (7) bekezdés, 330. § (2) bekezdése;

- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1) bekezdés a) és c) pontjai és (2) bekezdés, 178. § i) pontja, a 109. § (1) bekezdés a) pontja, 33. § (7) bekezdés, 50. §;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 93/A. (2) bekezdés, 92. § (1) bekezdés, 2. § (1) bekezdés, 37. § a) - e) pontja, 48. §-a, 18. § (2) bekezdése;
- a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet 10. § (1) és (2) bekezdése, 41. § (1), (6) és (7) bekezdése, 39. § (2) és (3) bekezdése;

Budapest, 2016. január 11.

**Papp Károly r. altábornagy
rendőrségi főtanácsos**